

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Vabariigi Valitsus
määrus
terviktekst
01.01.2019
Hetkel kehtiv
RT I, 05.12.2018, 12

Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded müra- mõjutatud töökeskkonnale, töökeskkonna müra piirnormid ja müra mõõtmise kord¹

Vastu võetud 12.04.2007 nr 108
[RT I 2007, 34, 214](#)
jõustumine 30.04.2007

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
29.11.2018	RT I, 05.12.2018, 1	01.01.2019

Määrus kehtestatakse [töötervishoiu ja tööohutuse seaduse](#) § 3 lõike 4, § 6 lõike 6 ja § 13¹ lõike 9 alusel.
[[RT I, 05.12.2018, 1](#)- jõust. 01.01.2019]

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

Määrusega sätestatakse töökeskkonna müra piirnormid, müra mõõtmise kord ning tööandja kohustused müra-
tingitud terviseriskide vältimiseks või vähendamiseks.

§ 2. Mõisted

Määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) *heli* – rõhu (deformatsiooni) lained keskkonnas;
- 2) *müra* – töötaja tervist kahjustav heli;
- 3) *infraheli* – heli sagedusega alla 20 Hz;
- 4) *ultraheli* – heli sagedusega üle 20 kHz;
- 5) *helirõhk* – heli lisarõhk gaasis või vedelikus, ühik paskal (Pa);
- 6) *helirõhutase (müratase)* – suhteline helirõhk, määratakse detsibellides (dB) kuuldeläve helirõhu suhtes;
- 7) *ekvivalentne müratase* – mingi aja jooksul toimiva heli (heli ekspositsiooni) energeetiline ekvivalent, ühik dB(A);
- 8) *müra taandatud ekspositsioonitase* L_{EX} (edaspidi *müraga kokkupuute tase*) – töötajale mõjuv ekvivalentne müratase tööpäeva (päevane kokkupuudetase $L_{EX,8h}$) või töönädala (nädalane kokkupuudetase $L_{EX,40h}$) jooksul, mis leitakse alljärgneva valemi kohaselt:
$$L_{EX,T_0} = L_{Aeq,Te} + 10 \log(T_e/T_0),$$
kus
 $L_{Aeq,Te}$ – ekvivalentne müratase ajavahemiku T_e jooksul,
 T_e – töötaja müra väljas viibimise aeg tööpäeva/töönädala kestel (tundides),
 T_0 – tööpäeva/töönädala pikkus (tööpäeva puhul $T_0=8h$, töönädala puhul $T_0=40h$);
- 9) *impulsheli* – alla 1 sekundi kestev heli;
- 10) *tipphelirõhk* (p_{tip}) – maksimaalne «C»-sagedus-korrigeeritud hetkeline helirõhk.

§ 3. Müra piirnormid ja meetmete rakendusväärtused töökeskkonnas

(1) Töötajale mõjuva müra päevane kokkupuudetase (8-tunnise tööpäeva korral) ei tohi ületada 85 dB(A) ja müra tipphelirõhk (ka impulsheli korral) ei tohi ületada 137 dB(C).

(2) Kui töötaja müraga kokkupuute tase ületab 80 dB(A) või tipphelirõhk 135 dB(C) (edaspidi *meetmete rakendusväärtus*), tuleb rakendada müra mõju vähendavaid abinõusid.

(3) Infraheli piirnormid on järgmised:

1/3 oktaavriba kesksagedus Hz	2	2,5	3,15	4	5	6,3	8	10	12,5	16	20
Helirõhk dB	130	126	122	118	114	110	106	102	98	94	90

(4) Ultraheli piirnorm sageduspiirkonnas 20–25 kHz on 105 dB ja sagedustel üle 25 kHz on 115 dB.

(5) Kui mõnel tegevusalal päevane müraga kokkupuute tase erineb tööpäeviti oluliselt, võib müraga kokkupuute piirnormide ja meetmete rakendusväärtuste kohaldamiseks päevase müraga kokkupuute taseme asemel kasutada nädalast müraga kokkupuute taset ($L_{EX,nädal}$) järgmistel tingimustel:

- 1) nädalane müraga kokkupuute tase ei ületa 85 dB(A);
- 2) terviseriskide vähendamiseks on rakendatud asjakohaseid abinõusid.

(6) Töötajale mõjuva müra päevase kokkupuutetaseme määramisel tuleb arvestada töötaja individuaalsest kuulmiskaitsevahendist tingitud sumbumist.

2. peatükk TÖÖANDJA KOHUSTUSED

§ 4. Töökeskkonna riskianalüüs

(1) Tööandja on kohustatud töökeskkonna riskianalüüsi käigus välja selgitama olulised müraallikad.

(2) Riskianalüüsi käigus peab pöörama erilist tähelepanu:

- 1) müraga, sh impulsmüraga kokkupuute tasemele, tüübile ja kestusele, arvestades töövahendi tootja või tarnija esitatud andmeid töövahendi mürataseme kohta, mürataseme määramist indikaatorseadmega või müra mõõtmise tulemusi;
- 2) käesolevas määruses sätestatud müra piirnormidele ja meetmete rakendusväärtustele;
- 3) müra võimalikule mõjule riskitundlike töötajate (nt rasedad, rinnaga toitvad naised, alaealised) tervisele;
- 4) müra ja töös kasutatavate ototoksiliste ainete ning müra ja vibratsiooni koostoimest tulenevale mõjule, kui selle hindamine on tehniliselt teostatav;
- 5) müra ja hoiatussignaalide või muude õnnetusohu vähendamiseks antavate helisignaalide koostoimest tulenevale kaudsele mõjule;
- 6) mürataseme alandamiseks mõeldud alternatiivsete töövahendite või -meetodite olemasolule;
- 7) küllaldaste summutamisomadustega kuulmiskaitsevahendite olemasolule;
- 8) müraga kokkupuute võimalusele väljaspool tööaega, kui töötaja asub tööandja vastutusalas (nt viibimine puhke- või riietusruumis);
- 9) töötajate tervisekontrolli käigus saadavatele asjakohastele andmetele.

§ 5. Terviseriski vähendamine

(1) Kokkupuutest müraga tulenevad riskid tuleb kõrvaldada nende tekkekohas või vähendada neid võimaliku miinimumini «Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse» §-s 12¹ sätestatud ennetuspõhimõtete kohaselt.

(2) Kui riskianalüüsi tulemusel selgub, et töökeskkonna müratase on 80 dB(A) või ületab selle, on tööandja kohustatud koostama ja rakendama tehniliste ja töökorralduslike meetmete tegevuskava müraga kokkupuute vältimiseks või vähendamiseks. Tegevuskava koostamisel tuleb pöörata tähelepanu:

- 1) võimalikult madala müratasemega töömeetodite ja töövahendite valimisele;
- 2) tööruumi, töötamiskoha või töövahendi mürataseme vähendamisele tehniliste abinõudega (nt õhu teel leviva müra vähendamisele kilpide, sirmide, piirete, kestade või helikindlate katete abil ning konstruktsiooni kaudu leviva müra vähendamisele summutamise või isoleerimise teel);
- 3) töökorraldusele, mis vähendab töötaja kokkupuudet müraga kokkupuute kestuse ja intensiivsuse piiramise teel või koostades asjakohased töögraafikud, milles nähakse ette piisavad puhkepausid või müravabad tööülesanded;
- 4) abinõudele, et vältida taustmüra häirivat mõju tööülesannete täitmisele (nt kontsentreerumist või suhtlemist nõudvad tööd) või suulise märguande edastamisele;
- 5) töökohtade ja töövahendite korrasoleku ja hoolduse tagamisele.

(3) Tööandja on kohustatud märgistama müraallikad ja ohualad asjakohaste hoiatusmärkidega seal, kus müratase on 80 dB(A) või ületab selle. Juurdepääsu ohualadele tuleb piirata, kui see on tehniliselt teostatav ja kokkupuuteohu tõttu õigustatud. Ohualasse sisenemise koha või müra tekitava seadme juurde tuleb nähtavale kohale paigaldada kohustusmärk «Kanna kuulmiskaitsevahendit», kui müratase on 85 dB(A) või ületab selle.

(4) Kui töötajad kasutavad puhkeruumi või muid olmeruume, peab sinna kostuv müra olema vähendatud võimaliku miinimumini, mis on kooskõlas nende ruumide kasutusotstarbe ja -tingimustega.

(5) Tööandja peab kontrollima mürataseme vähendamiseks rakendatud abinõude efektiivsust.

(6) Kui vaatamata rakendatud abinõudele müra piinormi ületatakse, peab tööandja viivitamata tegema kindlaks piinormi ületamise põhjused ning tõhustama rakendatavaid kaitse- ja ennetusmeetmeid, et vältida müra piinormi edaspidist ületamist.

§ 6. Kuulmiskaitsevahendite kasutamine

(1) Kui müraga kokkupuute tase ületab 80 dB(A) ja seda ei ole võimalik ühiskaitsemeetmetega vähendada, võimaldab tööandja töötajale individuaalse kuulmiskaitsevahendi kasutamist ning nõuab kuulmiskaitsevahendi kasutamist, kui müraga kokkupuute tase on 85 dB(A) või ületab selle. Kuulmiskaitsevahendid tuleb valida sellised, mis kõrvaldavad kuulmist ohustava müra mõju või vähendavad selle miinimumini.

(2) Kui töökeskkonna riskianalüüsi tulemused näitavad, et töökohas esineb selliseid olukordi või tööprotsesse, kus töö laadist tulenev individuaalsete kuulmiskaitsevahendite nõuetekohane kasutamine põhjustaks töötaja tervisele või ohutusele suuremat ohtu kui nende kasutamata jätmine, võib tööandja ette näha erandeid lõikes 1 sätestatust.

(3) Tööandja võib lõikes 2 nimetatud erandit rakendada ainult äärmise vajaduse korral ning on seejuures kohustatud konsulteerima töötervishoiuspetsialistiga, et saada hinnang erandi tegemise põhjendatusele ning leida töötaja kuulmise kaitseks sobiv lahendus.

§ 7. Töötajate juhendamine ja väljaõpe

Tööandja tagab, et müraga kokku puutuvad töötajad ja töökeskkonnavolinik saaksid asjakohase juhendamise ja väljaõppe, mis eelkõige peab hõlmama järgmist:

- 1) müra kahjulik mõju tervisele;
- 2) müraga seotud kuulmiskahjustuste varajane avastamine ja nendest teatamine;
- 3) töötajate tervisekontrolli vajalikkus ja selle läbiviimise kord;
- 4) ettevõttes müra mõõtmise tulemused;
- 5) müra piinormid ja meetmete rakendusväärtused;
- 6) töökohas mürast tulenevate terviseriskide vältimiseks või vähendamiseks rakendatavad meetmed;
- 7) kuulmiskaitsevahendite nõuetekohane kasutamine;
- 8) töövahendite kasutamine nii, et minimeerida kokkupuudet nende poolt tekitatava müraga (ohutud töövõtted).

§ 8. Töötajate tervisekontroll

(1) Tervisekontrolli eesmärk on ära hoida ja varakult diagnoosida töötaja mürast tingitud kuulmiskahjustust.

(2) Tööandja korraldab, tuginedes töökeskkonna riskide hindamise tulemusele, töötervishoiu ja tööohutuse seaduses sätestatud korras tervisekontrolli töötajale, kelle tervist võib mõjutada müra. Tervisekontrolli ja audiomeetrilise uuringu peavad läbima kõik töötajad, kelle kokkupuude müraga ületab § 3 lõikes 2 sätestatud meetmete rakendusväärtusi.

[RT I, 05.12.2018, 1- jõust. 01.01.2019]

(3) Kui tervisekontrolli käigus avastatakse töötajal müraga kokkupuute tagajärjel tekkinud tervisekahjustus, tuleb tööandjal töökeskkonna riskianalüüs ja riski vähendamiseks rakendatavad abinõud üle vaadata ning vajadusel paigutada töötaja teisele tööle või töökohale, kus ei ole müraga kokkupuute jätkumise riski, võttes arvesse töötervishoiuarsti soovitusi.

(4) Kui tervisekontrolli käigus avastatakse töötajal müraga kokkupuute tagajärjel tekkinud tervisekahjustus, peavad tervisekontrolli läbima ka teised töötajad, kes töötavad samalaadsetes tingimustes.

3. peatükk MÜRA MÕÕTMINE

§ 9. Müra mõõtmine

(1) Müra mõõdetakse, kui müratase indikaatorseadmega määrates ületab § 3 lõikes 2 sätestatud meetmete rakendusväärtusi või kui tööinspektor seda nõuab.

(2) Müra mõõtmisel peavad mõõtetulemused olema tõendatult jälgitavad «Mõõteseaduse» tähenduses.

(3) Mõõtmiseks kasutatavad seadmed ja mõõtemetodid peavad olema sobivad kasutamiseks konkreetsetes müratingimustes.

(4) Mõõtmise võrdlemine piirnormiga toimub müraga kokkupuute taseme L_{EX,T_0} või müra tippelirõhu p_{tipp} alusel, arvestades mõõtemääramatust, mis esitatakse laiendmääramatusena 95%-lisel tõenäosustasemel.

(5) Kui müra mõõtmisel on juhitud standardi EVS-EN ISO 9612 nõuetest, eeldatakse, et müra mõõtmise, piirnormidega võrdlemise ja mõõteprotokollide vormistamise nõuded on täidetud. [RT I, 05.12.2018, 1- jõust. 01.01.2019]

(6) Tööandja säilitab mõõteprotokolle koos riskianalüüsi tulemustega.

(7) Müra mõõtmist tuleb korrata, kui töökohas tehtavad muudatused võivad mürataset suurendada.

4. peatükk

RAKENDUSSÄTE

§ 10. Määruse muutmine

[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

¹Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/10/EÜ töötervishoiu ja tööohutuse miinimumnõuete kohta seoses töötajate kokkupuutega füüsilistest mõjuritest (müra) tulenevate riskidega (seitsmeteistkümnes üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses) (ELT L 42, 15.02.2003, lk 38–44).